

INDEX CAPITUM LIBRI TERTII

DE RELIGIOSIS DESERENTIBUS VEL MUTANTIBUS ALIQUO MODO STATUM SUUM,
ET DE OBLIGATIONIBUS EORUM.

- CAP. I. Quando religiosus sit fugitivus vel apostata censendus, et quas pœnas ob tale crimen incurrat.
- CAP. II. Expediuntur aliquot dubia circa doctrinam capituli præcedentis.
- CAP. III. De culpa, obligatione ac pœna cooperantium modo aliquo ad alterius apostasiam.
- CAP. IV. An religiosus professus juste possit a religione expelli.
- CAP. V. Ad quid teneatur professus e religione ejectus, ac primum an teneatur ad illam redire.
- CAP. VI. Ad quid obligetur religiosus expulsus, licite et libere in seculo permanens.
- CAP. VII. An liceat religioso professo extra monasterium vivere, retento vel mutato habitu de licentia Prælati, et ad quid tunc teneatur.
- CAP. VIII. An ex natura rei, seu secluso jure humano, liceat professo unius religionis ad aliam perfectiorem propria auctoritate transferri.
- CAP. IX. An liceat etiam ex natura rei transitus propria auctoritate factus ad religionem laxiorem vel æqualem.
- CAP. X. Quousque ex vi juris communis liceat transitus ad religionem perfectiorem.
- CAP. XI. An ex vi dicti juris communis liceat transitus ad religionem æque vel minus strictam.
- CAP. XII. An spectato jure particulari, seu indultis religionis, liceat transitus ad aliam religionem.
- CAP. XIII. An religiosus legitime transiens ad aliam religionem possit secum transferre aliquod peculium.
- CAP. XIV. An cum religioso transeunte transeant etiam immobilia vel mobilia pretiosa quæ forte ratione illius pertinebant ad priorem religionem.
- CAP. XV. An cum religioso transeunte transeant etiam prærogativæ quibus in prima religione fruebatur.
- CAP. XVI. De transitu religiosi ad Episcopatum, et de obligationibus ejus ex vi votorum castitatis et paupertatis.
- CAP. XVII. De obligationibus ejusdem ex vi voti obedientiæ.
- CAP. XVIII. An prædictus Episcopus gaudeat gratis suæ religionis, et utrum omnia dicta a cap. 16 procedant de religioso assumpto ad Cardinalatum.
- CAP. XIX. An religiosus transferri queat ad beneficium infra Episcopatum, et quibus obligationibus tunc teneatur.

LIBER TERTIUS

DE

RELIGIOSIS DESERENTIBUS

VEL MUTANTIBUS ALIQUO MODO STATUM SUUM, ATQUE DE OBLIGATIONIBUS EORUM

1. Haecenus dictum est de omnibus, quæ spectant ad statum religiosum in communi sumptum. Nunc, priusquam sequenti tractatu descendamus ad species ejus, oportet etiam in generali tractare de his qui ab hoc statu deficiunt, vel illum mutant quocumque modo, nam oppositorum cognitio ad eandem doctrinam spectat, atque adeo quas obligationes per talem mutationem deponant, vel retineant, aut etiam de novo incurrant; unde merito præsens liber ad tractatum hunc de obligationibus veluti accessoriis annectitur.
2. Mutatio de religioso in non religiosum duplex, et utraque ab hoc libro aliena. — Prima mutatio per totalem dispensationem. — Potest autem in præsentibus distinguere mutatio: una, qua fit aliquis ex religioso non religiosus; alia, qua retento statu religioso, fit mutatio in usu et vita illius, vel in alium statum. De priori modo hic non agimus, quia solum duobus modis contingit: unus est per dispensationem Summi Pontificis, de qua satis in superioribus ostensum est esse possibilem ex causa gravissima; facta autem illa mutatione modo legitimo, per se loquendo, nulla superest obligatio prioris status, quia omnino sublatus est, si dispensatio fuit absoluta; nam si habet admixtam commutationem aliquam, manebit obligatio ad illud opus in compensationem impositum, quæ obligatio est vel præcepti a superiore dispensante impositi, vel erit potius cujusdam voti simplicis, quod virtualiter fit, quando talis commutatio acceptatur, quia suscipitur illa tanquam obligatio religiosa succedens loco alterius quæ aufertur, et accipitur sub eodem genere obligationis. Dico autem, seclusa commutatione, nullam tunc manere obligationem rigorosam prioris
- status, quia nec vota manent, nec subjectio ad regulam; nihilominus ex quadam decentia manet quædam obligatio honeste vivendi, et consentaneæ ad priorem statum, quoad fieri possit. Dixi etiam, dummodo legitima sit dispensatio, quia si sit subreptitia, aut sine justa causa, et consequenter nulla, nullam auferet obligationem, et ita erit judicandum de tali persona, sicut de Apostata et fugitiva; de quibus statim dicemus.
3. Secunda mutatio per relaxationem votorum. — Alius modus, quo hæc mutatio contingit, est, per talem ejectionem a religione, quæ includat votorum irrationem, et hic modus non habet locum in religiosis professis, sed est specialis in religione Societatis, quoad aliqua membra illius, et ideo in specialem tractatum hunc modum reservamus.
4. De mutatione non tollente vinculum substantiale religiosi status hic tractatur. — Multiplex modus dictæ mutationis tractandus. — Retento autem religioso statu quoad vinculum et substantiam ejus, potest fieri desertio vel mutatio illius quoad usum communis vitæ, habitationem, habitum, subjectionem ad regulam, et alios mores vitæ religiosæ. De hac ergo mutatione duo præcipue a nobis explicanda sunt, quibus, scilicet, modis licite vel illicite fiat, et post illam factam, quæ obligatio maneat in religioso, quatenus talis est. Ut autem in particulari distincte rem tractemus, distinguere possumus quinque vel sex modos hujus mutationis. Quædam enim est voluntaria, sed illicita, ut est per fugam vel apostasiam. Alia est involuntaria, quæ supponit causam illicitam; tamen cum fit, sine culpa fieri potest, ut est per justam ejectionem. Alia est voluntaria, et potest esse licita ex justa dis-

pensatione, solum ad vivendum extra conventum, vel ad tempus, vel perpetuo, vel retento habitu, vel mutato. Quarta mutatio fit per transitum ad alium statum, non repugnantem priori, qui potest esse vel status in alia religione, vel ascensus ad gradum Episcopalem, quibus etiam addere possumus transitum ad serviendum Ecclesiae, in aliquo beneficio saeculari, vel regulari, de quibus omnibus sigillatim dicemus.

CAPUT I.

QUANDO RELIGIOSUS SIT FUGITIVUS VEL APOSTATA CENSENDUS, ET QUAS OB ID CRIMEN INCURRAT POENAS.

1. *Generalis assertio de peccaminoso discessu a conventu.* — De primo ejus modo. — Primum omnium supponendum est, religiosum professum non posse licite suo arbitrio, et sine debita facultate, a sua religione, imo nec a suo conventu discedere, quia ratione sui status et professionis ad perpetuam perseverantiam obligatur, et consequenter ratione regulae vel obedientiae tenetur aliquo modo ad vitam religiosam in claustrum vel in clausura retinendam sub propriis insigniis seu habitu talis religionis, ut supra, lib. 1, c. 5, ostensum est. Non potest ergo licite suam religionem vel monasterium relinquere absque legitima facultate. Haec igitur mutatio sine culpa non fit. Sunt autem varii gradus hujus mutationis, et consequenter etiam culpa, quos oportet distinguere. Primus et minimus est quando quis egreditur e monasterio sine scientia Praelati, servando, in reliquis, omnia quae in ordinario et quotidiano egressu servari solent, id est, de die, et per communem januam, et ab breve tempus. Et licet talis egressio, secluso scandalo ac prava intentione, imo et secluso praeepto sub obedientia vel declaratione alia Praelati, aut statuti (materia enim capax est gravis obligationis si imponatur, quia multum spectat ad custodiam disciplinae religiosae), videri possit esse levis culpa, de quo Navar., commento 4, de Regularibus, a n. 29, praesertim in 33, imo et ab ea excusari, si fingantur casus justae necessitatis, vel magnae utilitatis, ita ut prudenter praesumatur superioris absentis, vel etiam ad quem non sit aditus in eo articulo, licentia; attamen vix poterunt in tali egressione omnes dictae circumstantiae convenire; unde juxta earum defectum, gravior etiam erit culpa; ut si non per consuetam ja-

nuam, aut nec per januam, sed per aliam extraordinariam viam fiat egressio, quod vix poterit per aliam honestam circumstantiam a mortali peccato excusari saltem propter morale periculum scandali et infamiae, non tantum ipsius egredientis, sed etiam religionis. Multo tamen erit gravior si sit de nocte, quia nunquam excusabitur, etiamsi fingamus, quod vix credi potest, fieri sine intentione graviter peccaminosa ex suo objecto. Et ita Clemens VIII, in decreto de casibus pro regularibus reservandis, absolute ponit nocturnam ac furtivam e monasterio egressionem, etiam non animo apostatandi; reservatio autem de gravi culpa fit. Quocirca etiamsi nullum sit expressum jus canonicum quod in universum egressionem sine licentia, sub mortali prohibeat; nec etiam in regula alienius religionis sit fortasse expressum praeeptum hoc prohibens sub mortali; nihilominus ex communi observantia, et consuetudine omnium religionum hoc videtur esse receptum sub gravi obligatione, quia ea consuetudo (quae vim legis habet) non curat rarissimum casum, qualis esset qui propter illas omnes circumstantias omni malitia caret. Est tamen difficile ad explicandum in qua specie talis malitia sit, et contra quam virtutem directe militet, seclusis effectibus scandali vel infamiae praedictae, ac seclusa malitia ex pravo fine, quae omnia sunt per accidens. Dico tamen esse extrinsece contra justitiam, et, quia versatur circa rem sacram, includere malitiam sacrilegii. Monasterium enim, et clausura ejus, res quaedam sacra est, quae graviter violatur per furtivam ac nocturnam egressionem, ideoque intrinsece continet gravem injuriam religionis et rei sacrae. Quamquam ob tale crimen nulla sit censura vel poena alia ipso jure posita, neque etiam sequatur alia obligatio ex eo delicto, per se loquendo, praeterquam ad emendationem, et condignam poenitentiam, et ad procurandum omnimode ne talis actus in religionis vel alterius infamiam vel nocumentum aliud redundet.

De secundo modo peccaminosi discessus.

2. *Hic modus fugae continet peccatum mortale.* — Secundus gradus hujus mutationis est, quando quis sine licentia egreditur monasterium fugiendo ab obedientia et subjectione proprii Praelati, non quidem animo manendi in saeculo, nec relinquendi religionem aut habitum; sed alia occasione vel praetextu, cum mora notabili et scandalosa, quamvis semper quasi in via ad redeundum. Et hic

lapsus gravior est, et videtur sane ex objecto peccatum mortale (nisi justa excusatio interveniat), quamvis non attingat veram et propriam rationem apostasiae, ut omnes Doctores statim citandi docent. Potest ergo illa proprie dici fuga a monasterio, non tamen apostasia, quae plures conditiones requirit infra tractandas, ubi etiam dicemus, quomodo in rigore differant malitiae horum peccatorum. Est autem hujusmodi fuga peccatum grave. Primo quidem (ut mihi videtur) ex natura talis status, vel professionis, ratione cujus tenetur quis subesse potestati et imperio Praelati talis religionis, et esse unitus suo corpori sub tali capite; qui autem hoc modo exit a monasterio, subtrahit se durabiliter, seu permanenter, pro aliquo notabili tempore, a potestate et dominio sui Praelati et religionis; ergo peccat graviter contra justitiam et religionem. Secundo, constat hoc esse opus natura sua scandalosum, tam ipsis religiosis, quam externis, et de se creans magnam infamiam religioni. Tertio, hoc specialiter prohibitum est in Concilio Tridentino, sess. 26, c. 4, de Regularibus, ubi specialiter de hoc egressu loqui videtur, cum dicit: *Non liceat regularibus a suis conventibus recedere.* Non enim possunt haec verba proprie accommodari ad egressum ex sola domo ad breve tempus, de quo in priori puncto dictum est, quia per illum non dicitur quis proprie recedere a conventu. Nec propter illum potest quis juste reputari desertor sui instituti, sicut hic quem tractamus damnatur ibi a Concilio. Nam subdit, eos, qui ita recedunt a suis conventibus fugitive, ab Ordinariis tanquam desertores suorum institutorum puniendos esse.

3. *Quomodo punienda talis culpa.* — Quarto dicta poenitentia probat a posteriore gravitatem. — Ubi etiam obiter adnotari potest propter hoc crimen nullam incurri poenam ipso facto ex vi communis juris; specialia enim religionum singuli religiosi consulunt. Adnotant etiam Cardinales in quodam responso suo, non dixisse Concilium, ut excommunicentur, sed ut puniantur, in quo indicat, alio modo cogendos et castigandos esse, non vero excommunicandos, nisi fortasse necessarium sit. Quam jurisdictionem Ordinariis amplificavit Sixtus V, in Motu proprio contra illegitimos, etc., qui est 73 in Bullario, ubi praecipit Ordinariis et ministris eorum, ut curent diligenter inquiri, an regulares vacantes vel divertentes ad saecularia hospitia litteras suae obedientiae secum ferant, et alioquin contra illos procedant,

et tamen sub custodia detineant, donec de illis certa notitia habeatur. Praelatis autem regularibus praecipit, ut eos sine tali licentia (nisi alias cogniti sint) in hospitium recipiant sub gravibus poenis. Ipsi autem regularibus sic vagantibus, vel sine licentia incedentibus, nullam novam prohibitionem aut specialem poenam imponit. Haec autem omnia satis manifeste ostendunt esse hoc grave crimen ex genere suo.

4. *De excusatione ab hac culpa.* — Dixi autem nisi justa excusatio intercedat, quia non est hoc adeo intrinsece malum, quin ex justa et necessaria causa possit honestari. Omitto autem ignorantiam, quae vix in hujusmodi negotio intervenire potest, quamvis juvare non nihil possit, concurrentibus aliis circumstantiis, de quibus statim. Communis ergo excusatio esse solet, si interveniat nimia vexatio proximi Praelati cum manifesta injuria, vel ultra modum puniendo aliquod delictum, vel certe sine justa causa affligendo, vel auferendo ea quae ex ordinario jure religionis debentur, praesertim cum dedecore et infamia; tunc enim si religiosus sine licentia recedat, non animo vagandi, sed eundi ad superiorem Praelatum, qui se defendat, videtur excusari a culpa, tum quia jus defensionis naturale est, tum etiam quia ibi intervenit voluntas interpretativa majoris superioris.

5. *Bannes et alii eam non admittunt.* — Hanc vero excusationem in nullo casu admittendam putant aliqui viri graves, quibus assentitur Bannes, 2. 2, quaest. 13, art. 1, tum propter absolutam prohibitionem Concilii Tridentini, quod addit, etiam praetextu ad superiores suos accedendi, etc., et sub poena adeo severa, ut indicet satis in illo facto peccatum grave; tum etiam quia id non fit sine gravi scandalo et perturbatione Religionis. Tenetur autem quis paulisper sustinere et cedere juri suo propter commune bonum, et ideo ipsi etiam Superiores Praelati non solent tales excusationes admittere, sed graviter puniunt ad se hoc praetextu confugientes. Nihilominus contrariam sententiam tenet Navarrus., Comment. 2, de Regularibus, num. 61, citans Baldum, Decium, et alios, quia hujusmodi accessus ad superiorem est quaedam virtualis seu implicita appellatio, argumento cap. *Dilecti*, 2, de Appellat., et legis *Contra pupillum*, § *Is qui*, ff. de Re judicata. Justa autem appellatio nemini denegatur. Hoc autem fundamentum parum profecto urget, quia appellatio etiam est interdicta religiosis, ut praeced. lib.,

cap. 11, visum est; et licet in manifestis injuriis permittatur, non tamen subtrahendo religiosum propria auctoritate ab obedientia sui superioris. Quidquid vero sit de voce appellationis, propria ratio est paulo ante insinuata de justa defensione. Quam (inquit Navarrus) noluit prohibere Concilium Tridentinum, quia non est verisimile voluisse impedire tam intrinsecum et naturale jus; solum ergo prohibet voluntarium accessum propter alias causas.

6. *Auctoris sententia.*—Inter has sententias prior est magis tuta et regulariter sequenda; quia, licet hic accessus per se non sit intrinsece malus, tamen et de se male sonat, et regulariter habet adjuncta gravia incommoda. Nihilominus in rigore, si causa sit evidenter justa, et satis publice nota, res non est per se mala, propter rationem factam de justa defensione; nec etiam prohibita est a Concilio Tridentino, ut bene explicatum est. Et optime confirmat Sixtus V, in declaratione ad suum Motum proprium supra citatum, ubi de his regularibus peregrinantibus sine licentia suorum superiorum addit: *Quod si dicerent se ad Apostolicam sedem confugere, ob gravamina a suis superioribus sibi illata, et ideo ab ipsis superioribus licentiam et litteras obtinere non potuisse, non propterea ullo modo recipi debet, nisi fide dignorum testimonio de petita ab eis licentia, et per suos superiores denegata constiterit.* Ex qua exceptione manifeste colligitur, non esse omnino et semper malum egredi claustrum sine licentia Prælati prætextu adeundi superiorem. Et quamvis ibi Sixtus solum loquatur de prætextu confugiendi ad Apostolicam Sedem, tamen eadem proportionalis ratio est de prætextu adeundi Provinciale, vel Generalem, tum quia in his est sufficiens jurisdictio ab eadem Sede Apostolica communicata; tum etiam quia, si rationes extrinsecas respiciamus, non minus scandalizare et perturbare solet hujusmodi Romana profectio sine voluntate Prælatorum regulariter, quam profectio ad superiorem Prælatum religionis, sine inferioris consensu; si autem respiciamus rationem intrinsecam, eadem necessitas et justa causa esse potest adeundi tales Prælatos; imo, quoties sufficiens fuerit intra religionem defensionem querere a majore Prælato, sine causa tentaretur major profectio.

7. *Quando non sit opus patrono licentia adeundi ad superiorem Prælatum.*—Unum autem valde notandum occurrit in dictis verbis; significat enim Sixtus, ut hoc recte fiat,

necessariam esse licentiam petitam, licet non sit obtenta, quia sine sufficienti testimonio petite licentiæ non vult admitti excusationem; per quod videtur excludi quod Navarrus supra ait, non esse petendam licentiam ab eo cujus gravamen per superiorem tolli procuratur, quod significat glossa, 1, in cap. *Cum pastoris*, 2, q. 7, et sumi videtur ex cap. *Ex parte*, de Accusationibus. Sed glossa prædicta non loquitur de licentia petita, sed de consensu, qui includit licentiam etiam concessam; quod si hoc tantum voluit Navarrus, non repugnamus. Addo vero etiam petitam licentiam, de rigore juris, et in foro conscientiæ, non videri simpliciter necessariam, quia nullo alio jure positivo præcepta est in hoc casu, in quo scilicet consensus Prælati non est necessarius, nec Sixtus V directe hanc præcipit, sed, ex præsumptione quadam, sine illa non vult admitti excusationem ab Ordinario; illa vero præsumptio non oberit conscientiæ, si revera solum omissa sit, quia nullus ejus fructus sperabatur. Quocirca hoc in particulari pendet ex circumstantiis. Nam si subditus timeat Prælatum immediatum non solum non esse concessurum facultatem, sed etiam omnino impediturum recursum ad superiorem, vel negotiationibus effecturum ut superior Prælatum falsis informationibus præveniatur, vel alio modo noceat suæ defensionem, tunc excusari poterit subditus etiam a petenda licentia. Quod si fortasse ob eam rem in itinere capiatur, vel alias pœnas sustinere cogatur, non est hoc argumentum sufficiens culpæ in conscientia, sed præsumptionis ejus in exteriori foro: in quo si de veritate constiterit, cessabit sine dubio afflictio, et dabitur religioso testimonium, quo possit secure ad superiorem pervenire.

8. *Quando sit opus.*—Si autem ex petitione licentiæ nullum damnum timetur, petendam esse censeo, et imprimis si est aliqua spes obtinendi illam, vel etiam, si nulla est sufficiens ratio desperandi, omnino necessarium judico illam petere, quia tenetur religiosus, per se loquendo, non ire sine licentia; ergo tenetur etiam prius procurare illam, neque habet justam causam hoc omittendi, quando non habet probabilem rationem desperandi, neque timet aliquid incommodi. Imo, licet non habeat spem obtinendi licentiam, debet illam petere. Primo ex quadam urbanitate, ne suum Prælatum contemnere videatur: Secundo, ut causam suam, quantum in se est, justiore faciat; tertio, quia hæc potest esse

maxima ratio sedandi scandalum; nam si quod postea nascitur, illius causa potius Prælatum quam subditus censendus est. Denique necessarium est ut tanta sit necessitas, quæ non det locum petendi prius licentiam a superiori Prælato, et expectandi illam, nisi res talis sit, ut ad plenam informationem necessaria sit præsentia, nec speretur per solas litteras aliquod remedium vel licentiam posse obtineri. Est autem raro et difficile hæc omnia simul concurrere; difficilius item est subdito in hujusmodi casu prudens judicium ferre in sua causa, et ideo nunquam hoc facere debet sine prudentium consilio, qui raro, ut existimo, id suadebunt aut permittent.

9. *Propter culpam prædicti secundi gradus incurri excommunicationem putat Rebuffus.*—Tandem vero queri potest, an sit aliqua censura vel pœna propter hunc exitum. Nam Rebuffus, in Practica, part. 2, tit. de Dispensatione cum regularibus, dicit propter hoc delictum incurri excommunicationem ipso facto. Probat primo, ex cap. 2, de Clericis vel monachis, in 6; sed ibi solum est sermo vel de religioso dimittente habitum, de quo statim dicemus, vel de accedente ad studium litterarum, sine legitima licentia sui Prælati. Unde illa excommunicatio non extenditur extra hos casus, ut tom. 5 tertiæ partis latius explicuimus. Probat secundo, quia sicut piscis sine aqua caret vita, ita sine monasterio monachus, cap. *Placuit*, 2, part. 16, quæst. 1. Sed illud dictum est ratione periculi vel ratione culpæ, non ratione censuræ.

10. *Oppositum suadet primo.*—Secundo.—Dicendum est ergo propter hoc crimen nullam esse censuram vel pœnam ipso jure latam, ut recte docet Navar. supra citatus, in n. 5, et colligitur ex Concilio Tridentino, d. cap. 1, in verb. *Puniantur*, et maxime adjuncta congregatione Cardinalium supra relata, num. 3. Secundo probatur ex Extravag. 1, de Regul., ubi religiosus sine licentia recedens, et vagans, non excommunicatur, nisi, monitione prævia, post quindecim dies ad monasterium non revertatur; verum est non loqui generaliter, sed de illo qui exiit prætextu transeundi ad aliam religionem; sed inde sumitur a fortiori argumentum, atque etiam ab speciali; nam si in eo casu non excommunicatur quis ipso facto, nisi monitione prævia, neque etiam in cæteris, cum in eis non sit lata major excommunicatio. Imo, neque illo modo extendenda est censura ad alios casus, cum tantum in illo speciali po-

sita sit, ne quis, prætextu fictæ licentiæ transeundi ad monachalem ordinem, propriam mendicantem dimittat. Dices ibi esse sermonem etiam de illo qui exiit habitu dimisso. Respondeo, ex vi illius textus etiam illum non incurere censuram, nisi post dictam monitionem et contumaciam; tamen ille textus est antiquior quam cap. 2, *Ne clerici, vel monachi*, ubi absolute excommunicantur dimittentes habitum, ut statim videbimus. Nam Martinus IV, auctor illius Extravagantis, præcessit Bonifacium VIII, qui fuit auctor dicti cap. 2. Ex quo tandem capite potest idem confirmari, quia ibi etiam fertur censura hæc solum in speciali casu; ergo extra illum non est extendenda, cum in jure non sit expressum.

De tertio modo peccaminosi discessus.

11. *Probatur gravitas ejus.*—Tertius gradus hujus mutationis est, quando quis deserit propriam religionem animo non redeundi amplius ad illam, etiam si habitum ejus non deserat, quod dupliciter fieri potest. Primo, animo transeundi ad aliam religionem, et de hoc transitu dicemus infra, a cap. 9. Secundo, fieri potest animo manendi in sæculo, vel cum proposito retinendi semper habitum, vel absolute cum animo sese gerendi prout ibi magis placuerit, aut expedire censuerit. Et in hoc imprimis certum est grave peccatum mortale per hanc fugam committi, quod a fortiori patet ex dictis in præcedenti discessu, quia hoc peccatum includit totam malitiam illius, et auget illam propter animum perpetuum deserendi religionem, et consequenter negando Prælati ejus obedientiam in toto tempore vitæ, et defraudandi perpetuo religionem suis obsequiis, et actibus, seu ministeriis, in quo est magna injustitia et sacrilegium.

12. *An hic modus discessus sit apostasia.*—Difficultas vero est, an peccatum illud sit vera apostasia a religione. In quo suppono primo vulgarem distinctionem de triplici apostasia, a fide, ab ordine, et a religione, ex Theologis, cum D. Thom. 2. 2, q. 12, art. 1, et Canonistis, cum glossa, c. 1, de Apostatis; quam distinctionem attigi disp. 16, de Fide, sect. 5. Suppono secundo apostasiam a religione, de qua sola hic loquimur, non committi sine desertione religionis; itaque quantumvis aliquis sit incorrigibilis, vel rebellis obedientiæ, si in conventu perseveret, apostata non est, ut bene notavit Navarrus, consil. ult., de Regular., alias consil. unico, sub tit. de Apostatis,